

др Милан Радовановић, историчар
Београд

Друштвена историја у фокусу XXXVI

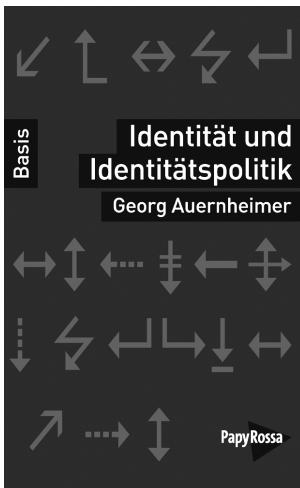
Gross, Raphael; Lyon, Melanie; Welzer, Harald (Hrsg.), *Von Luther zu Twitter: Medien und politische Öffentlichkeit*, S. Fischer Verlage, Frankfurt am Main 2020, 320 S.

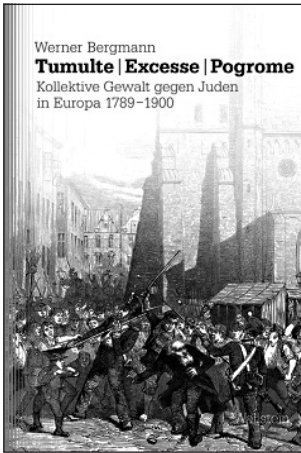
Друштвене мреже су на почетку 21. века у потпуности измениле садржај појма политичка јавност. Политичари су постали предмет сталног преиспитивања и критике на највећој позорници која икада постојала и чији се потенцијал показао далеко већим него што је ико могао да претпостави да ће бити. Овакав феноменолошки контекст навео је научнике из различитих области да се активније посвете проучавању улоге нових медија у дефинисању и популаризацији политичких идеја. У Немачком историјском музеју (Deutsches Historisches Museum), од јуна 2020. до јануара 2021. године моћи ће да се види поставка насловљена „Од Лутера до Твитера: Медији и политичка јавност“ (Von Luther zu Twitter: Medien und politische Öffentlichkeit). Истоимени зборник који су уредили Рафаел Грос, председник фондације Немачког историјског музеја, Мелани Лион, научни сарадник Музеја и Харалд Велцер, професор Универзитета у Фленсбургу, садржи радове историчара и теоретичара медија посвећене надређеној теми интеракције нових медијских форми и политике у историјској вертикали. Појаву нових медија по правилу је пратио својеврсни латентни период до првог појединца који би искористио

њихов пуни потенцијал на политичкој сцени и чији је успех углавном био неочекиван и свеобухватан. Зборник је конципиран тако да историјски прилог о појави нове медијске форме прати теоријска анализа активности појединца који је први искористио нове могућности које му је пружала. Садржи, уз предговор, укупно осамнаест радова.

Auernheimer, Georg, *Identität und Identitätspolitik*, PapyRossa Verlag, Köln 2020, 126 S.

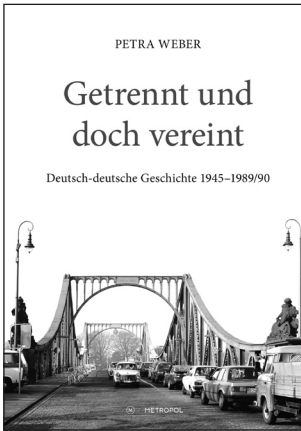
Некада фокус психологије, идентитет појединца претворио се у претходних неколико година у тему којом се интензивно бави политика. Психолози и социолози и даље настоје на пронађу одговор на питање шта идентитет, у ствари, представља, али постоји консензус око тога да је у питању структура која појединцу омогућава интеракцију са друштвом. Чак и неолиберално окружење, обележено сталним, све динамичнијим захтевима за променама, инсистира на томе да појединац мора имати сопствени идентитет. Са друге стране, у истом окружењу се одређеним групама формирање идентитета активно отежава кроз маргинализацију, што условљава борбу скрајнутих група за својеврсно признање. Георг Ауернмајер, емеритирани професор педагогије Универзитета у Марбургу и Келну, у овој публикацији анализира „идентитетску политику“ као феноменолошки еквивалент борбе за бег са маргине друштва. Кроз укупно седам поглавља, аутор се бави идентитетом националних мањина, социјалних класа, националним идентитетом и национализмом, односно феноменом „нове“ деснице и осећањем угрожености.

Bergmann, Werner, *Tumulte – Excesse – Pogrome: Kollektive Gewalt gegen Juden in Europa 1789-1900*, Wallstein Verlag, Göttingen 2020, 845 S.

Насиље над јеврејским становништвом елемент је европске историје који се обично посматра као ограничен на одређени период, односно подручје. Историјска вертикала антисемитизма је, међутим, непрекинута, а његово присуство, мада не у истој мери, релевантно за сваку од европских земаља. Вернер Бергман, до 2016. године професор социологије у Центру за изучавање антисемитизма (Zentrum für Antisemitismusforschung), Техничког универзитета у Берлину, у овој публикацији разматра начин на који је насиље над Јеврејима на свеобухватан начин обележило и, у одређеној мери, дефинисало „дуги 19. век“ у Европи. Монографија је подељена на шест већих целина, уз увод, хронологију антисемитских инцидената и списак релевантних извора и литературе. Прво поглавље посвећено је прегледу досадашњих истраживања антисемитизма и колективног насиља над Јеврејима у Европи после Француске револуције. У другој целини, аутор дефинише теоријске основе изучавања погрома као облика колективног, међуетничког насиља. Следећа три поглавља представљају хронолошки преглед и анализу најзначајнијих антисемитских инцидената у периоду од 1778. до 1900. године. Закључну целину аутор је посветио контекстуализацији погрома, условима у којима долази до колективног насиља усмереног против јеврејске заједнице, еволуцији антисемитских испада, учесницима и начину на који на овакве феномене реагују државне власти.

Weber, Petra, *Getrennt und doch vereint. Deutsch-deutsche Geschichte 1945-1989/90*, Metropol Verlag, Berlin 2020, 1292 S.

Питање које лежи у основи публикације Петре Вебер, научног сарадника Историјског института у Минхену (Institut für Zeitgeschichte München) јесте због чега, тридесет година после поновног уједињења, и даље постоје фантомске границе између територија које су током Хладног рата припадала Савезној, односно Демократској републици Немачкој. У овом је смислу ауторка приступила писању свеобухватне историје немачко-немачких односа између краја Другог светског рата и пада Берлинског зида, настојећи да понуди паралелну и упоредну анализу, обogaћену сталном променом перспектива и преиспитивањем натегнутих билатералних односа који су настојали да премосте главни фронт између два блока. Овакав приступ омогућава да се кроз однос две суверене државе преиспита шири контекст глобалне политичке динамике између 1945. и 1990. године. У овом смислу су посебно упечатљиве анализе реакција Бона и Берлина на преломне тренутке Хладног рата. Овако дефинисану историјску позадину, Петра Вебер користи као темељ на коме гради богату панораму немачко-немачких сукоба, конкуренције, неспоразума, али и заједничке традиције, културног умрежавања, трансфера и кооперације, настојећи да протумачи став савремених Немаца о томе да ли или не припадају заједничком историјском контексту.

Bühl, Achim, *Antisemitismus: Geschichte und Strukturen von 1848 bis heute*, marix Verlag, Wiesbaden 2020, 223 S.

Нова учења социјалдарвинизма и савременог расизма уклопљена су средином 19. века у вишевековну традицију антисемитизма. Резултат је била трагична ескалација насиља над јеврејском заједницом у следећих сто година. Аким Бил, професор социологије на Техничкој школи Бојх у Берлину (Beuth Hochschule für Technik), антисемитизам посматра и анализира као низ друштвених структура које су се у неизмењеном облику одржале све до садашњег тренутка. Кроз четири велика поглавља разматра начин на који су ове структуре до изражаја дошле у историјском контексту „дугог 19. века“; током међуратног периода; за време власти националсоцијалиста у Немачкој, закључно са Другим светским ратом и послератном свету. Пишући о ескалацији начина на који су се антисемитске идеје претварале у насилну праксу, аутор на темељима прошлости анализира садашњи тренутак и настоји да демистификује предрасуде и идеје уз помоћ којих радикални погледи на свет изнова окупљају све више присталица.